

СИТУАЦІЯ ІЗ ДОТРИМАННЯМ ПРАВ ВПО ТА ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД КОНФЛІКТУ ОСІБ

ДАЙДЖЕСТ БФ «ПРАВО НА ЗАХИСТ» ЗА ВЕРЕСЕНЬ 2018

1 786 надано первинних юридичних консультацій

1 431 бенефіціарів отримали первинну юридичну допомогу

676 справ знаходиться на розгляді у судах

Судові справи за видами звернень

78% соціальні виплати /пенсії

10% особиста документація

5% житло, земля, майно – окрім військової окупації

1% реєстрація ВПО

1% свобода пересування та добровільне повернення

1% возз'єднання сім'ї

1% право на життя, свободу та безпеку

2% інше

1 689 осіб отримали інформацію щодо різних аспектів захисту

354 моніторингових візитів

178 відвіданих населених пунктів

Адвокаційні ініціативи

6 національних адвокаційних ініціатив

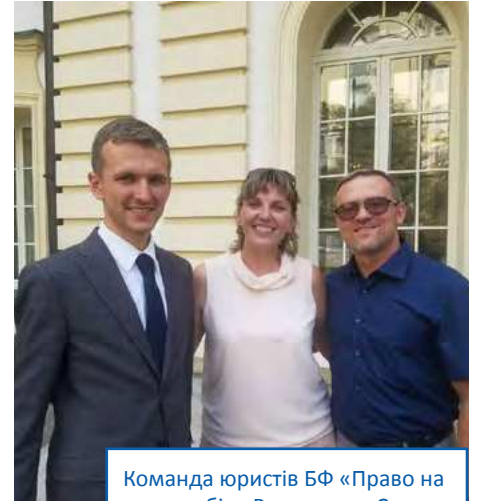
8 місцевих адвокаційних ініціатив

Ця публікація була розроблена за підтримки Агентства ООН у справах біженців (UNHCR) у рамках проекту «Адвокація, захист та правова допомога ВПО».

ГОЛОВНЕ

- 4 вересня Верховний суд виніс зразкове рішення у справі про припинення виплати пенсії переселенцю, бенефіціару БФ «Право на захист». Зразкове рішення, винесене Верховним Судом, має спростити процедуру судового розгляду відновлення пенсій. Спрощення процедури вже доведено 12 позитивними рішеннями.

- Реконструкція КПВВ «Мар'їнка» та «Станиця Луганська» призвела до поліпшення умов очікування та до збільшення пропускної спроможності КПВВ «Станиця Луганська». Але інфраструктурні та інші вдосконалення потрібні на всіх пунктах пропуску.

Команда юристів БФ «Право на захист» біля Верховного Суду

РЕЄСТРАЦІЯ ВПО ТА ПЕРСОНАЛЬНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

Кількість зареєстрованих ВПО продовжує збільшуватися, на 1 жовтня – 1 519 234 зареєстрованих. ВПО все ще стикаються зі складнощами під час реєстрації, отримання паспортів та іншої документації. Деякі Управління соціального захисту населення (УСЗН) продовжували висувати додаткові вимоги до реєстрації ВПО. До них належать ксерокопія паспорта орендодавця та його фізична присутність, письмова згода орендодавця щодо проживання ВПО, щомісячне відвідання ВПО сільських рад, довідка від місцевого депутата та/або сільської ради тощо.

ВПО, які звертаються за новими паспортами або вклеєнням фотографії у паспорт-книжечку, часто доводиться чекати 1-2 місяці, що іноді перешкоджає доступу до інших послуг через відсутність паспорта та будь-якого документа, що підтверджує

його відсутність. Державна міграційна служба (ДМС) у м. Харкові продовжує відхиляти заяви ВПО на отримання паспортів та переправляє переселенців до ДМС в областях реєстрації їхнього місця проживання (контрольована Урядом України територія (КУУТ) Луганської та Донецької областей). Через ці труднощі деякі жителі неконтрольованої Урядом України території (НКУУТ) за допомогою третіх осіб намагаються вклеїти фотографію у паспорти, не відвідаючи контрольовану територію, що може призвести до отримання підроблених паспортів. Ці підроблені паспорти виявляються та конфіскуються на КПВВ. Загальний брак обізнаності та додаткові заплутані вимоги перешкоджають дітям отримувати статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів.

КПВВ «Станиця Луганська». Мобільне відділення «Ощадбанку»

СОЦІАЛЬНІ ВИПЛАТИ ТА ПЕНСІЇ

Виплата пенсій та соціальної допомоги залишається основним чинником занепокоєності серед ВПО. Допомога з доступом до пенсій є найчастішою проблемою в практиці надання правової допомоги БФ «Право на захист» – 64% юридичних консультацій у вересні стосувалися цієї проблеми, і понад половина бенефіціарів БФ «Право на захист» були у віці понад 60 років. Не зважаючи на те, що рішенням Верховного Суду щодо постанови КМУ № 365 перевірки місця проживання ВПО визнано такими, що суперечать українському законодавству, необхідність складання акту обстеження побутових умов не була скасована. Відповідно, спостерігалися неоднорідні практики верифікації в УСЗН, включно з домашніми візитами більшості УСЗН у Донецькій, Запорізькій, Дніпропетровській, Харківській, Київській та Львівській областях і перевірки лише за письмовою заявою або згодою ВПО у Луганській області та Ірпіні Київської області.

СВОБОДА ПЕРЕСУВАННЯ ТА КПВВ

Більшість людей, які перетинають лінію зіткнення, мешкають на НКУУТ та подорожують до КУУТ, щоб вирішити питання з документами, уникнути призупинення виплат через 60-денну відсутність на КУУТ, зняти готівку, відвідати родичів та здійснити покупки. Ті, хто подорожує до НКУУТ, роблять це для відвідування родичів чи власності. На всіх КПВВ спостерігалися довгі черги. Найбільш поширеними проблемами є незадовільні умови очікування, тривалий час очікування, погані дорожні умови та необхідність йти пішки на велику відстань. Проекти щодо реконструкцій КПВВ призвели до деяких покращень, але умови на КПВВ відрізняються. Наприклад:

- **КПВВ «Мар'їнка»:** реконструкція була завершена у середині вересня. Побудовані зали очікування, накриття та санітарні зони. Проте будівництво обмежило рух великих автобусів, які тепер не можуть під'їжджати під нове велике накриття.
- **КПВВ «Станиця Луганська»:** реконструкція триває, хоча робота КПВВ була призупинена лише 2-7 вересня. Основні зміни вже зроблені, включно з покращенням умов, підвищенням пропускної спроможності та значним скороченням часу очікування. Побудовані зали очікування, санітарні зони, нові накриття, нові місця для сидіння та бомбосховище. Розпочав роботу мобільний офіс «Ощадбанку»

Додаткові перешкоди щодо доступу до пенсій, про які стало відомо БФ «Право на захист» цього місяця:

1. Від пенсіонерів, які не мають паперових пенсійних справ та не зареєстровані як ВПО, для відновлення пенсій вимагали отримувати довідку переселенця або письмову відмову УСЗН у видачі довідки (справи у декількох містах Дніпропетровської області, двох районах Донецької області та м. Києві).
2. Для відновлення пенсій пенсіонерам ВПО рекомендували отримати електронне пенсійне посвідчення.
3. Обмежений доступ до послуг управлінь Пенсійного фонду України (УПФУ) через великі черги або проблеми з програмним забезпеченням (Донецька область, Луганська область).
4. Вимога щомісячних візитів до Фонду соціального страхування для отримання регресних виплат (Донецька область)
5. Вимога візитів до УСЗН раз на 2 місяці (Запорізька область).
6. Встановлення плати за послуги під

з 2 банкоматами, що надає доступ до банківських послуг, включно з фізичною ідентифікацією, та зменшує черги у відділеннях банку. Це значно покращило доступ людей до соціальних виплат, пенсій, фізичної ідентифікації та інших банківських послуг. Тим не менш, інформаційні стенди були переміщені в незручне місце, і все ще присутня недостатність накриття і місць для сидіння. Туалети залишаються в поганому стані і потребують очищення та санітарної обробки. Міст також перебуває в поганому стані.

- **КПВВ «Новотроїцьке»:** реконструкція розпочалася 28 вересня, частково сповільнивши процес перетину. Поблизу модуля «Ощадбанку» не вистачає місць для сидіння у накритті. Розповсюдження амброзії викликає алергію та погіршує стан здоров'я.
- **КПВВ «Гнутове»:** пішохідні зони на Гнутовому знаходяться в особливо поганому стані. Необхідність пішки долати велику відстань на цьому КПВВ також викликає занепокоєння.
- Контрольний пункт Державної прикордонної служби України у Міловському районі Луганської області був перенесений через демаркацію державного кордону без припинення роботи – люди могли продовжувати перетинати кордон з Російською Федерацією.

час фізичної ідентифікації в офісах «Ощадбанку» (Донецька область). Крім того, навіть пенсіонери, яким відновлюються виплати чи по справам яких виносяться позитивні судові рішення, іноді не отримують грошей. Наприклад, пенсія відновлюється, але пенсіонери отримують пенсію тільки з моменту її поновлення, а не заборгованість. По-друге, часто існують проблеми з виконанням судових рішень, тому декілька судових рішень, винесених на користь пенсіонерів, не виконуються.

АДВОКАЦІЯ

БФ «Право на захист» організував або брав участь у кількох адвокаційних засіданнях у вересні.

Для подальшого розв'язання проблеми обмеженого доступу до пенсій, було проведено низку зустрічей з Віце-прем'єр-міністром, Міністерством соціальної політики, Офісом омбудсмена та Комітетом Верховної Ради з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення. За результатами цих зустрічей пропозиції БФ «Право на захист» були відображені в доповіді Комітету Верховної Ради України щодо соціального захисту людей похилого віку, рекомендаціях Омбудсмена до відповідних державних установ та в актах Кабінету Міністрів.

Для розв'язання проблем, що викликані незадовільними умовами на КПВВ, БФ «Право на захист» провів низку зустрічей у Маріуполі, Северодонецьку та Краматорську. Під час цих зустрічей була надана інформація про виявлені під час моніторингу проблеми, вирішення яких вимагає координації зусиль між державною та місцевою владою. Учасникам вдалося досягти згоди з деяких конкретних питань та запланували подальші спільні дії.

Коаліція НУО, до якої входить БФ «Право на захист», презентувала **«Альтернативний звіт про виконання Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права осіб, які постраждали від конфлікту в Україні»** до Комітету ООН з економічних, соціальних та культурних прав.

Місцеві адвокаційні ініціативи: у вересні 2018 р. зусилля БФ «Право на захист» щодо місцевої адвокатури були зосереджені на зустрічах з державними посадовими особами і листуванням щодо реалізації прав ВПО та можливої співпраці з місцевою владою. Головними питаннями, поставленими місцевими командами БФ «Право на захист», є проблеми зі списками «Аркан», зупиненням виплат пенсій та невиконанням судових рішень.

Зміст матеріалу є виключно відповідальністю БФ «Право на захист» та не може використовуватися, щоб відобразити точку зору Агентства ООН у справах біженців (UNHCR).

БФ «Право на захист» у партнерстві з HIAS – українська некомерційна організація, яка займається захистом прав людини вразливих категорій мігрантів – біженців, вимушених переселенців, осіб без громадянства та осіб, які перебувають під ризиком безгромадянства та без документів.

🌐 r2p.org.ua

✉ pr@r2p.org.ua

✉ vpl.pravo@r2p.org.ua

📘 right2protection

📞 R2Protection

📞 R2Protection

☎️ +38 (099) 507 50 90

☎️ +38 (094) 905 67 64

☎️ +38 (098) 597 64 72

☎️ +38 (063) 496 80 88